Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 23. ЦЕНТІВ 10 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 2-го ЛЮТОГО (FEBRUARY) 1957. TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 23. VOL. LXIV.

АЙЗЕНГАВЕР ПРЕДКЛАДАЄ КОНГРЕСОВІ ІМІГРАЦІЙНИЙ ЗАКОНОПРОЄКТ

ХОЧЕ НА ДВА РАЗИ ЗБІЛЬШИТИ ЧИСЛО ДОПУЩЕНИХ ІМІГРАНТІВ ТА ВИКОРИСТОВУВАТИ НЕВИКОРИСТАНІ КВОТИ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер 31-го січня предложив Конґресові законопроєкт про збільшення числа імігрантів, допущення до цієї країни, узгляднюючи в ньому й допомогу політичним імігрантам. Теперішня квота дозволяє на річну квоту 154.857, але з неї майже 60,000 річно не є використані ,бо з деяких країн не прибуває те число імігрантів, яке є дозволене. Згідно з Президентовим проєктом мало б кожного року прибувати до ЗДА на 190,-000 більше імігрантів. Президент заявив, що ЗДА мусять дати азиль тим, які „втекли, або в майбутньому мусітимуть втекти перед комуністичним переслідуванням і тиранією". Та проєкт Айзенгавера хоче допомогти і не політичним втікачам і проєктує, щоб дати більшу можливість іміграції до цієї країни і тим особам, які з огляду на малі квоти для їхніх країн не могли еміґрувати до ЗДА. Ось головніші пункти проєкту Айзенгавера. 1. Дозволити 67,-000 імігрантів, які прибули, або в майбутньому прибудуть на тимчасовий побут, щоб вони могли постійно перебувати в цій країні і стати її громадянами. Ці дозволи мав би видавати генеральний прокуратор, але Конгрес міг би ставити „вето" в окремих випадках. 2. Збільшити теперішні квоти на 65,000 осіб. 3. Дозволити, щоб можна було використовувати теперішні квоти для окремих країн, з яких кожного року пропадає коло 60,000. Але в політичних колах заявляють, що Айзенгаверів проєкт не має виглядів на ухвалення в Конґресі, де є вже два інші іміграційні законопроєкти: 28 демократичних конґресменів і демократичного конґреслена Франсіса Е. Волтера, який є головою Підкомісії для Справ Іміграції. Деякі демократи й республіканці хвалять Айзенгаварів законопроєкт, але впливовий в справах іміграції Конгресмен Волтер гостро виступає проти пляну Президента. Конґресмен Еманюел Селлер — голова Правничої Комісії в Палаті Репрезентантів, — сказав, що урядовий проєкт, є „кроком вперед на шляху до справедлости, але нічим більше." Волтер заявляє що згідно з Президентовим проєктом, число нових імігрантів збільшилося б на 200,000 річно. „Ми вже тепер маємо в цій країні коло 22 мільйони осіб, які дістають допомогу з різних урядових фондів — з пенсій, забезпечення від безробіття і тим подібне, і я дуже сумніваюся, чи маємо збільшувати те число", — сказав конґресмен Волтер. Президент проєктує збільшити квоту з тих південноевропейських і східньоевропейських країн, де річні квоти є дуже малі. Айзенгавер пропонує збільшити ті квоти на 65,000 річно, і зробити те треба б на основі статистики імігрантів з 1950 року, бо давніші квоти, основані на переписі населення з 1920-го року є несправедливі. Айзенгавер проєктує також скасувати вимогу теперішнього іміграційного закону, щоб громадяни деяких країн, мусіли давати робити собі відтиски пальців, коли прибувають до цієї країни на короткий тимчасовий побут. ЗДА як провідна держава в світі повинні давати азиль тим всім, які втікають від переслідування в комуністичних державах.

Суддя Найвищого Суду ЗДА Рід відходить на емеритуру

Вашингтон. — З Білого Дому повідомляють, що суддя Найвищого Суду Стенлі Рід відходить на емеритуру з днем 25-го лютого. Суддя Рід є демократом, і служить на цьому пості вже 19 років, займенований президентом Ф. Д. Рузвелтом. Про перехід на емеритуру він повідомив президента Айзенгавера окремим листом, в якому підкреслив, що має 72 роки і що саме 31 січня кінчається йому 19 років праці в Найвищому Суді. Президент прийняв резиґнацію і переслав йому ґратуляції за „довгу і славну працю для громадянства." Резиґнація Ріда дає Айзенгаверові можливість найменувати вже четвертого суддю НС, бо досі він назначив Ірла Воррена (на головного Суддю) та Джана М. Гарлана і Вільяма Джозефа Бреннана — на суддів. Згідно з законом Рід дістане емеритуру в сумі теперішньої платні 35,000 долярів річно .Але головний суддя має право покликувати його до окремої праці, якщоб зайшла потреба .

Внаслідок зудару з джетом пасажирський літак впав на шкільне подвір'я

Лос Анджелес. — Над північною дільницею міста у висоті яких 20,000 стіп прийшло в четвер у полудневих годинах до зудару між великим пасажирським літаком Даґлес ДС-7 і турбомоторовим вишкільним літаком Скорпіон Ф-89. Внаслідок зудару один з літаків впав на подвір'я школи в Пекоїма (підміська дільниця Лос Анджелесу) в той час, як діти бавилися на подвір'ї. В катастрофі згинули чотири члени залоги пасажирського літака, один член залоги турбомоторового літака і двоє дітей .Крім того було поранених около 78 осіб, в тому яких сорок дітей, що бавилися під час перерви дозвілля на подвір'ї школи. Літак, спадаючи, пошкодив теж будинок школи і церкву.

Нюйоркські буксирники почали страйк

Ню Йорк. — Залоги 390 буксирських пароплавів і нафтоналивних кораблів в портах нюйоркської области (Ню Йорк, Джерзі Сити і Гобокен) почали в ночі з 31 січня на 1 лютого страйк. Не зважаючи на те, що страйкує порівняльно небагато робітників, бо всього 4,000, страйк може мати важкі наслідки для торгівлі і населення метрополітальної округи і сумежних округ, бо він може сповільнити, а то й припинити постачання оливи до опалювання, ґазоліни, будівельних матеріялів і харчів. Згадані буксирні і нафтоливні кораблі обслуговували здебільша увесь корабельний рух в нюйоркських і сусідніх портах, вони допомагали великим пасажирським кораблям причалювати і транспортували більшість привоженого до цих портів вантажу і товарів. Залоги цих кораблів належать до спілки морських робітників. Вони домагаються 18-процентового підвищення заробітної платні та деяких полегшень у праці. Корабельно - транспортові компанії погоджувалися дати робітникам залог цих кораблів сімпроцентову підвишку в цьому році, значить додаткових 17 і пів цента на годину і п'ять процент підвишки в найближчому році, значить ще 12 і пів цента на годину. Останній страйк буксирників був у 1953 році і тривав десять днів. Тоді в Ню Йорку позамикано деякі підприємства і розвагові льокалі і зменшено освітлення вулиць.

Сенатська комісія веде слідство в справі ракетирства в робітничих спілках

Вашингтон. — Сенат погодився на те, щоб окрема комісія, складена з 8-ох членів, вела слідство в справі ракетирства в робітничих організаціях. Негайно після того віце-президент Ричард М. Ніксон найменував членів тієї підкомісії, які вже є членами Комісії для Контролі Урядових Дій або Комісії Праці і Публічної Добродійности. До тих членів належать: демократичні сенатори Джан Л. МекКлелен, який має бути головою цієї підкомісії, і Джан Кеннеді, Сем Дж. Ервін та Пет МекНамара; республіканці: Ірвінґ М. Айвс, Джозеф МекКарті, Беррі Голдвотер і Карл Е. Мундт. На працю цієї підкомісії призначено в бюджеті 350.000 долярів, але сенатор МекКлелен заявив, що ці видатки треба буде збільшити до 500.000 долярів. Переслухуватимуть свідків — членів Міжнародної Спілки Шоферів та провідників робітничих організацій з Ню Йорку, Лос Анджелесу, Портленду і Ореґону. Досі члени управи спілки Міжнародних Шоферів відмовлялися зізнавати на слідчій підкомісії в Сенаті, і за те одного свідка мають судити за образу Конгресу.

Дружина секретаря оборони виступає в його обороні

Вашингтон. — Дружина секретаря оборони Ч. Вилсона заявила в пресовому інтерв'ю з кореспондентами щоденника „Івнінґ Стар", що президент Айзенгавер склав „недоречну" заввагу про її чоловіка, в якій сказав, що „твердження Вилсона про Крайову Ґвардію є дуже немудре." (Секретар оборони Вилсон казав, що під час війни юнаки голосилися до Крайової Ґвардії, щоб не йти на фронт в Кореї). Пані Вилсон є сердита на Айзенгавера і сказала таке: „На мою думку, Президент повинен був підтримати пана Вилсона, а не витрачати багато часу на те, який то чудовий є Фостер Доллес. І пан Вилсон старався добре виконувати свою працю, і гадаю, що він її добре виконав. Пан Доллес є доброю людиною, але не думаю, щоб він краще працював, як інші люди. Я це кажу щиро." Пані Вилсон сказала, що її чоловік говорить „просто з моста, висловлюючи те, що думає. Він часом мусить говорити. Що він думає, те є правдою".

В червні відбудуться річні збори Крайової Ради УКК

Ню Йорк. — З канцелярії Українського Конґресового Комітету повідомляють, що річні збори Крайової Ради УКК, себто разом усіх членів Екзекутиви, Політичної Ради, Ширшої Ради, Контрольної Комісії та Апеляційної Ради, відбудуться в суботу і неділю, 1 і 2-го червня ц. р. в Ню Йорку. Програма зборів та інші подробиці будуть своєчасно подані до відома.

● **Представник** державного департаменту вияснює, що в Савді Арабії є ще коло 1.000 невільників. Їх число зменшується, бо Коран вчить, що ті люди, які дають волю невільникам, мають перед Богом велику заслугу. Відношення арабів до християн і жидів реґулює Коран, який забороняє прозелітизм (перехід на іншу віру).

ВРОЧИСТІСТЬ ПІДПИСАННЯ ПРОКЛЯМАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ У ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Посадник міста Вунсакет, Ровд Айленд, п. Кевін К. Колмен, підписує проклямацію Українського Дня в тому місті в приявності української делеґації, очолюваної головним радним УНС та головою місцевої Філії УКК, п. Іваном Кокольським. На фото, біля посадника Колмена, що сидить, стоять (від ліва): Михайло Чагарин, всч. о. прот. Степан Віляк, Іван Кокольський, Розалія Вецал, всч. о. Йосип Ґалиш, Теодор Клован, проф. Трофим Пасічник і Дмитро Деренюк. Проклямацію 22-го січня Украінським Днем проголосив був теж губернатор стейту Ровд Айленд, п. Деніс Дж. Робертс. Урочистості святкування роковин 22-го січня відбулись у Вунсакет в неділю, 27-го січня.

В ОН приготовляють компроміс в справі Ізраїлю

Об'єднані Нації. — З'єднені Держави, Канада й інші західні держави заходяться біля компромісу в справі відкликання ізраїльських військ з решти зайнятої ними єгипетської території. Тому, що єгипетський міністер закордонних справ Фавзі рішуче спротивився сполученні в одній резолюції заклику до Ізраїлю забрати геть свої війська та водночас доручення „міжнародній поліції" зайняти опорожнені території, плянується зголосити дві резолюції: одна з них настоювала б, що обов'язком Ізраїлю є відкликати свої війська без ніяких застережень і ніяких ґарантій для Ізраїлю на майбутнє, а друга поширювала б компетенції „міжнародної поліції" так, щоб генеральний секретар ОН Гаммершилд міг вислати її на територію смуги Гази і над затоку Акаби, які є саме отими спірними теренами. Евакування тих теренів жидами тривало б який тиждень, і в тому часі мали б прийняти ту другу резолюцію. Таким чином ніби врятовано б престиж Єгипту та водночас забезпечено б практично спокій на тих теренах, що були випадною базою для єгипетської партизанської акції проти Ізраїлю чи для обстрілювання ізраїльських кораблів. Проте невідомо, чи така розв'язка спору на терені ОН мала б практичне значення ,якщо її відкине ізраїльський прем'єр Бен Ґуріон і стоятиме на давньому становищі, що він не допустить над ізраїльський кордон „міжнародної поліції".

Мекміллен чекає на запрошення до Вашинґтону

Лондон. — Англійський прем'єр Геролд Мекміллен готов кожної хвилини прибути до Вашинґтону на спільні наради над усіми найважливішими актуальними міжнародними справами, якщо тільки дістане запрошення, — стверджують лондонські кореспонденти американських часописів. Американський уряд дав виразно зрозуміти прем'єрові Іденові, що през. Айзенгавер не бажає собі в тому часі зустрічі з ним. Після приходу до влади Мекміллена, настали кращі психологічні і політичні передумови для зустрічі голов двох англомовних урядів. Найповажнішою зміною в цьому напрямку вважається теперішнє американське становище у відношенні до Середнього Сходу. Америка ніби не погоджувалась з твердженням уряду Ідена про щораз більшу совєтську пенетрацію на Середньому Сході і зростаючу небезпеку втрати Середнього Сходу з його нафтовими багатствами в користь большевиків. Через те, мовляв, Вашинґтон злегковажив невдачу англо-совєтських розмов із Хрущовим і Булґаніним, що розбились головно об середньо-східні справи, та не мав зрозуміння для цілей англо-французької війни проти Єгипту. Однак доктрина Айзенгавера заповнює попередню прогалину і тепер було б місце для англо-американської конференції в середньо-східній справі, якщо тільки захотіла б такої конференції сама Америка.

Єгипет організує робітничий рух

Каїро. — Під проводом єгипетського міністра праці й соціяльних справ Гуссейна ель Шаффея відбулось спільне засідання провідників 15-х єгипетських так званих робітничих спілок, на якому вибрано спільну виконну раду. Її головою обрано Анвара Салями, голову спілки нафтових робітників. Уряд буде теж заступлений в тій раді з рівноправним, насправді вирішним голосом, „щоб керувати діяльністю робітничих спілок і охоронювати принципи філософії єгипетської революції", — як кажеться в офіційному комунікаті. Після приходу до влади режиму полковника Нассера, він перебрав під свою строгу контролю робітничий рух, в якому заборонено всі ті свободи, що існують для робітників в демократичних країнах, особливо ж свободу страйків, як засобу боротьби за кращі умовини праці й винагороди. Нові реформи в робітничих спілках мають на цілі ще краще контролювати робітничий рух у зв'язку з „єгиптизацією" цілого ряду закордонних підприємств. Борючись з господарською кризою і стоючи перед риском невдачі в адмініструванні удержавлених та „єгиптизованих" фабрик, уряд Нассера боїться будь-яких клопотів збоку робітництва.

Ірляндія переживає політичну й господарську кризу

Дублін. — Лідер опозиції, колишній національний герой і прем'єр Ірляндії де Валера, зажадав розв'язання теперішнього парляменту і негайного розписання нових виборів. Останні вибори відбулись в травні 1954 року, а найближчі мали б бути в 1959 році. Проте уряд прем'єра Джана А. Костелло має тепер у парляменті більшість всього одного або двох голосів, після того, як так звана Республіканська партія, що має трьох послів, заповіла перехід до опозиції. Політичну ситуацію загострила активізація нелеґальної революційної організації „Ірляндська Республіканська Партія", переведення нею цілого ряду наскоків на терені північної англійської Ірляндії та судові процеси в Республіці Ірляндії проти членів тієї організації. Політична галузь цієї організації, партія Сін-Фейнерів, вже заповіла, що вона візьме активну участь у виборах. В наступному тижні відбудеться з'їзд Об'єднаної Ірляндської Партії, якої головою є прем'єр Костелло. Після того з'їзду має бути проголошене розв'язання парляменту. Ситуацію загострює господарська криза. Безробіття осягнуло найвище число 100.000 осіб і робітничий світ таврує за це теперішній уряд.

Бійка між комуністами й протикомуністами в столиці Арґентини

Буенос Айрес. — Перед будинком арґентинського президента прийшло до бійки, в якій поранено кількох осіб. Бійка виникла під час того, як амбасадор Міхаїл А. Костильов вийшов із урядового будинку, де предложив свої вірчі грамоти президентові Педро Арамбуру. Протикомуністи, головним чином мадярського походження та з інших европейських держав, несли транспаренти з написами: „Смерть комуністам!", „Москва — це вбивця мадярів!" Комуністи старалися відібрати ті транспаренти, і тоді прийшло до бійки навкулачки між ними і демонстрантами.

● **Болівійського громадянина**, Жана Русселе, який 30 грудня минулого року кинув каменем у славний образ Леонарда да Вінчі „Монна Ліза" в Люврському музеї у Парижі, на основі лікарського ствердження французький суд визнав за умовохворого і невідповідального за свої вчинки. Його звільнено від вини і кари.

АМЕРИКА ЗАБЕЗПЕЧИТЬ АЛЬЯНТІВ АТОМОВОЮ ЗБРОЄЮ

Вашингтон. — Між ЗДА і їх европейськими союзниками з НАТО ведуться переговори про скріплення їхніх військових сил атомовою зброєю, — повідомляє американська преса у зв'язку з перебуванням у Вашингтоні англійського міністра оборони Дункана Сандіса та приїзду з Парижу нового головного команданта збройних сил НАТО, генерала Лоріса Норстеда. Проте достава Америкою атомової зброї її союзникам натрапляє на труднощі законного і політичного характеру. За законом про охорону тайни добування атомової енергії, так званого МекМегон-Акту, не вільно передавати атомової зброї ніякій чужій державі. Водночас практично трудно було б застерегтись, щоб ніхто з союзників Америки не використав одержаної від неї атомової зброї для цілей, не згідних з американською політикою. Така можливість показалась наявною в недавній англо-єгипетській війні. З другого боку постійно загрозлива ситуація в Европі, де совєтська небезпека виявилась яскраво тоді, коли 25 совєтських дивізій вмаршували на Мадярщину, диктує американській стратегії і політиці дбати за якнайбільшу силу армій НАТО. Тим часом Франція, у зв'язку з своїми турботами в Альжирі значно послабила свою активну участь в спільній армії НАТО, а Англія виказує, що її економічна ситуація ніяк не дозволяє зберігати видатки на військові цілі на теперішній висоті, бо в такому випадку Англії грозить інфляція і таке господарське заломання, яке було б нещастям для всього Заходу і його оборонної спроможности. В цій ситуації Америка, як на це натякнув Президент у своєму бюджетовому посланні, творитиме нові власні так атомові допоміжні команди (з'єднання), по 6,000 вояків кожна, стаціоновані в обширі союзницьких військ. В найближчому часі має бути створених таких шість „команд", при чому одна з них має бути розташована на території Туреччини, що й викликало сердиту реакцію збоку Москви та її погрози щодо „відплатної акції" у відношенні до тих американських союзників, які дозволять на перебування таких військових формацій на їх території. Генерал Норстед висловив надію, що Англія всетаки не забере своїх двох, з-поміж чотирьох, дивізій із Західньої Німеччини, як про це повідомляли газети. Теж Франція має швидко доповнити свої війська в рямках НАТО до первісної квоти. Всі ці надзвичайно важливі розмови йдуть між найвищими військовими і політичними чинниками 15-х держав НАТО, спираючись на постановах Ради НАТО з минулого вересня про конечність вивінування всіх союзницьких військ наймодернішою зброєю.

Король Савд хоче від ЗДА зброї на 250 мільйонів дол.

Вашингтон. — Король Савд заявив у переговорах з найвищими американськими чинниками у Вашингтоні, що він готов продовжити право Америки користуватися летунською базою в Дарані на території Савді Арабії на дальших 5 років в заміну за достави зброї впродовж п'яти років, вартости $250,000.000. У рямцях цих достав мали б бути також ракетні літаки. Король Савд хоче побільшити теперішню дуже малу і маловартну армію Савді Арабії до 14 модерно озброєних бриґад. Їхній вишкіл перейняли б американські старшини. Король Савд і його найближчі прибічники конферували з державним секретарем Доллесом, його заступником Гербертом Гувером, який є високим спеціялістом нафтових справ, Джеймсом Ричардсом, який недавно став спеціяльним амбасадором для Середнього Сходу, Вільямом Рантрі, що є головою середньо-східнього відділу в державному департаменті, і Джорджем Водсвортом, американським амбасадором в Савді Арабії. Крім цього король Савд мав розмову з головою шефів об'єднаних штабів адміралом Радфордом. Поруч із цими діловими розмовами, король Савд склав вінок на могилі Невідомого Вояка на цвинтарі в Арлінґтоні, був на обіді в секретаря Доллеса, на бенкеті, що його видали в його честь американські нафтові мільйонери, та відбув ще кілька подібних товарисько - репрезентаційних обов'язків. Король Савд заявив, що він промовляє в імені всього арабського світу. Він буцім-то боронив єгипетського президента Нассера, що той „мусів" взяти зброю від Совєтів, не маючи іншої можливости дістати її, але що Єгипет не є симпатиком комунізму. Савд таврував Ізраїль за його аґресивний, небезпечний для всіх арабських сусідів, характер.

Москва хоче збудувати 1,200 підводних човнів

Вашингтон. — Шеф Морських Операцій адмірал А. А. Бирк зізнавав на Комісії Збройних Сил в Палаті Репрезентантів і заявив, що СССР змагає розбудувати фльоту підводних човнів до числа 1.200. Це є на три рази більше від підводної фльоти Гітлера на початку другої світової війни. СССР вже тепер має 450 підводних човнів, і змагає до того, щоб при допомозі „масової продукційної техніки" швидко дійти до мети, це значить мати 1.200. „Совєти, казав адмірал Бирк, після другої світової війни збудували більше воєнних корблів різних типів ніж всі інші держави разом". Конґресмен В. Стерлінґ Кол заявив після зізнань адмірала Бирка, що вони „можуть дуже здивувати" тих, що їх слухали.

В АМЕРИЦІ

● **Іван Лозенко**, родом з України, є чи не найстаршим мешканцем Вінніпеґу. 7-го січня він відзначав свої 104-ті народини. До Канади він прибув 75 років тому і більшу частину свого життя провів у Вінніпеґу. Тепер живе в домі для старців Св. Йосифа при Причард авеню, почуває себе дуже добре і вірить, що сповняться слова його бабуні, яка ще в Україні віщувала, що проживе він 130 років.

● **Суд в Ню Йорку** оскаржує бомбиста Джорджа Метескі в 47 злочинах, зокрема в 7 злочинах підготовлюваного убивства. Якщо його визнають психічно здоровим, то йому загрожує кара 815 років ув'язнення. Він сам признався, ро впродовж 16 років підложив 32 бомби в публічних місцях.

● **Відповідаючи на запит** журналіста в зв'язку з заявою Карміна Де Сапіо, Президент забув прізвище Де Сапіо, яке йому пригадали. Коли пізніше другий журналіст в запиті, зверненому до президента, забув якесь інше прізвище, Айзенгавер сказав йому: „Ви замолоді, щоб забувати". Айзенгавер має 66 років, а цей журналіст — 34.

● **Арабський принц Машур**, 6-річний син короля Савда, будучи в Ню Йорку, купив собі ковбойський стрій, дитячу рушницю, меч та інші забавки, заплативши за все це 100 долярів. До крамниці прибув він із своєю піклувальницею, охоронцями та ескортою з державного департаменту.

У СВІТІ

● **Журналіста - ґрека**, Нікоса Самсона, кореспондента газет в Атенах, арештовано на Кипрі, як активного члена підпільно-революційної організації кипрських греків ЕОКА. Він скривався і тільки внаслідок анонімового доносу англійська кінна поліція оточила вночі хату в селі за 12 миль від столиці Кипру Нікозії і схопила його під час сну. Англійська влада почала підозрівати його, відколи він став з'являтися, як часописний репортер, на місцях різних атентатів, буквально за кілька секунд після переведення замаху.

● **У Східній Німеччині**, в місті Гальберштадті біля Маґдебурґу, переведено маневри з ціллю вишколення військ для боротьби з „внутрішнім ворогом". „Ворожою стороною" були ніби „контрреволюціонери", які в названому місті захопили поштовий будинок, газівню і радіовисильню, а військо здобувало ті станиці. Ці маневри яскраво вказували на можливості, з якими рахуються східньо - німецькі комуністи.

● **Західньо - німецький** президент Теодор Гойсс у товаристві міністра закордонних справ Гайнріха фон Брентано, має прибути до Вашинґтону 6 березня з офіційними відвідинами. — Німецькі часописи реєструють, що хоч до тієї візити зосталося лише кілька тижнів і вже давно устійнено її в дипломатичних розмовах, проте й досі не наспіло з Вашинґтону офіційне запрошення. Професор Гойсс має тепер 73 роки.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СЦИЛЛИ І ХАРИБДИ ДЕМОКРАТІЇ

Демократія — це найвищий і найбільш досконалий ступінь суспільного ладу. Американці кажуть: демократія — це діло кожного, це суспільно-політична зрілість, свідомість і відповідальність всього народу, має і обраних провідників. Брак такої зрілости, свідомости і відповідальности з будь-якого боку загрожує в першу чергу самій демократії, бо може привести до диктатури безвідповідальної вулиці або безвідповідальних тиранів-одиниць. Одне і друге можна показати на прикладах історії.

Справа цілком зрозуміла. Демократія, як влада народу, через нарід і для народу, є ідеалом суспільного ладу, вона єдина гарантує людям їхні невід'ємні, бо дані їм їхнім Творцем, права на життя, волю і змагання до щастя, але при цьому вона криє в собі й багато небезпек, — ті мітичні сциллі і харибди, від яких цю ідеальну систему може охоронити, крім згаданих уже зрілости, свідомости та відповідальности, — довір'я народу до обраних них лідерів, з одного боку, а беззастережне служіння тих лідерів інтересам народу — з другого. Це стосується до всіх спільнот, від малої громади чи організації починаючи, а на великих народах кінчаючи.

Повчальний приклад на потребу максимальної збірної відповідальности в демократичній системі дають деякі події з останніх днів, зокрема приїзд на відвідини до цієї країни арабського короля Савда та перспектива відвідин югославського диктатора Тіта.

Король Савд, як відомо, приїхав на запрошення президента Айзенгавера і є його гостем. Причиною запросин є намагання американської закордонної політики мирно розв'язати складну міжнародну політичну проблему, яка витворилась на Середньому Сході, абстрагуючи від внутрішнього ладу і відносин в поодиноких країнах. Подібні мотиви з іншого політичного району лягли в основу і справи евентуальних відвідин Тіта. Не йде тут ані про братання, ані про потвердження чи заперечення ідеологій та систем, не йде також про якісь брудні методи на „освячення" яких треба було б відкликатись до якихось високих цілей і дебатувати чи вказувати на промах такої поведінки, принцип якої демократія давно вже і недвозначно відкинула. В цих конкретних випадках маємо до діла із звичайною дипломатично-політичною грою, яку уряд вважає за відповідне довести в користь далеко видніших йому актуальних інтересів та безпеки нашої країни.

Демократична система дає нам повне право з такими заходами уряду погоджуватись або не погоджуватись, вільно висловлюючи в цій справі нашу думку. На це маємо багато можливостей. Можемо публічно, в пресі чи при допомозі інших засобів публічної комунікації, висловлювати свою опінію та дебатувати, апробувати або заперечувати доцільність такої акції нашого уряду. Але при цьому ми не повинні робити нічого такого, що могло б ці заходи перекреслювати чи ставити уряд в клопітливе положення, бо кожною такою акцією можна створити сциллу і харибду, об які в своїй політичній плавбі може ушкодитись наш державний корабель.

І саме такої помилки допустився дуже тактовний і дипломатично гнучкий посадник Ню Йорку, Роберт Вагнер, відмовивши запрошеному арабському королеві, гостеві Президента країни, найзвичайнішої і найпримітивнішої дипломатичної куртуазії. Він мав на це свої причини. Він виявив таку свою поведінку внутрішніми відносинами в країні запрошеного Президентом гостя, і ці вияснення могли припасти до душі поважній частині репрезентованих посадником Вагнером мешканців Ню Йорку. А проте, його поведінку дуже недвозначно засудили відповідальні виразиники публічної опінії — преса, не кажучи вже про президента Айзенгавера. Що більше, поведінку посадника Ню Йорку засудила навіть та частина преси, яка могла б вважатись під впливом тієї групи місцевого населення, якій посадник Вагнер хотів, зокрема, приподобатись. Чи не найгостріше виступив проти поведінки посадника „Н. Й. Ворлд-Телеграм енд Сан", назвавши її в редакційному коментарі „глупим вибриком демагогії, що намагається здобути виборчі голоси" погрожуючи цим „делікатній національній і міжнародній ситуації". Засудив цю поведінку в стриманій формі „Н. Й. Таймс", засудили й інші.

„Н. Й. Таймс", заторкуючи при цій нагоді справу плянованих відвідин Тіта, приходить до такого вартого нашої уваги, висновку: „. . . уряд не може і не повинен пробувати диктувати нашому народові його поведінку. Але це є теж ознакою демократії, щоб нарід виявляв самозадержливість, яка є завжди невідкличною умовою діючої демократії. А втім, національна безпека є безпекою нас усіх, а гість Президента З'єдинених Держав є в дійсності гостем нас усіх". Це повинні мати на увазі і ми, американські українці, а в першу чергу ті, що мають наш репрезентаційний мандат.

„СОВЄТСЬКИЙ ТЕКСАС" п. МАЛІТОРА

Їздити до Совєтського Союзу, щоб потім дивувати світ приголомшливими відкриттями, віднедавна стало у вільному світі модою — такою, як колись було модою їздити, скажімо, до Середущої Африки, щоб потім, у затишному кабінеті сидячи, описувати плем'я ніям-ніям чи яке інше, не менше екзотичне, вифантазовуючи при цьому все, що багата чи бідна увва може створити. Ті фантастичні описи, певна річ, для пізнання широкого світу користи не приносили жадної, але й шкода з них була невелика, бо ніям-ніям рішальної ролі в світовій політиці не відігравали.

Інша справа — подорожі до Совєтського Союзу. Навряд чи хто сумнівається, що від правдивого пізнання підсовєтської дійсности багато залежить в наставленні вільного світу, у його психологічному — та й не тільки психологічному — узброєнні чи демобілізації. Зрештою, істина це абеткова, і не порушили б ми її в котрий то вже раз, якби знову „совєтський Тексас" не виплив на шпальтах популярної американської преси.

Цим разом враженнями, привезеними з Совєтського Союзу, поділився в часописі "The Denver Catholic Register" з 27-го грудня мин. року М. А. Малітор — підприємець з Денверу, Колорадо, який в числі інших підприємців, туристів та професіоналістів відвідав у — як він пише — „Росії" міста Москву, Київ, Львів і Мінськ. Я пробув там, — пише М. А. Малітор, — тільки десять днів, але, на мою гадку, добрий спостерігач за цей час може побачити, почути, покуштувати, винюхати і вичути дуже багато речей . . .

З того, що подає в своїй статті М. А. Малітор, навряд чи можна погодитися з цим його твердженням. А подає він, поруч із загальновідомими фактами, як от краса української природи, руйнація, якої зазнала в останній війні Україна, тяжке становище жінки-робітниці, черги біля харчових крамниць та ін. — речі направду несусвітні.

Ось, наприклад, „пересічний громадянин Совєтського Союзу, — пише М. А. Малітор, — живе і вмирає, не переступивши простору 50 миль в радіусі від місця народження . . ." Де, на яких фактах спираючись, пересвідчився у цьому автор статті? Таж навіть сидячи в Денвері і проявляючи мінімальний інтерес до країн поза залізною заслоною, не можна не знати, що від перших же днів так званої жовтневої революції московські большевики всяким способом перемішують поневолені ними народи, щоб витворити з них єдиний „совєтський народ". Чи не чув автор про масові депортації українських „куркулів" у кінці 20-их років, про тисячі залізничних ешелонів, що їхали на Сибір, завантажені людьми з Західної України, Литви, Естонії? Не чув про „добровільний" виїзд на цілинні землі і в Донбас сотень тисяч молоді? А що вже й згадувати про загальновідоме в совєтському побуті явище „літунства", тобто постійні мандри пересічної підсовєтської людини в пошуках кращого місця і більше оплачуваної праці.

Поминаємо твердження М. А. Малітора про те, що він і інші екскурсанти в Совєтському Союзі „мали повну свободу ходити, куди їм подобається, і питати людей про все, що вони хотіли". Це своє твердження заперечує він сам, пишучи, що „в певних місцевостях" у подорожніх „відібрали їхні пашпорти і віддавали їх аж тоді, коли вони ті місцевості залишали". Але не в тому суть справи. Я, — пише далі М. В. Малітор, — відвідав кілька церков, де наші совєтські провідники раз-у-раз нам казали: „Так, вже не багато є старих людей, які вірять в Бога. Але як тільки вони вимруть, тоді ми поробимо з усіх церков музеї".

Те, що завляли американцям комуністичні пропагандисти — не дивина. Дивно було б, щоб говорили вони інакше, на те бо вони й пропагандисти - антирелігійники. Але власні висновки М. А. Малітора більше, як дивні. „Росія, яку я бачив, — закінчує він свою статтю, мішаючи на купу Москву і Київ, Мінськ і Львів, — є країною примар, населеною понурими людьми з малою або безніякої віри в Бога . . ."

Не збираємося переконувати М. А. Малітора в протилежному: він пробув у „країні примар" десять днів і „багато чого винюхав, вичув і покуштував". Не будемо пригадувати про стихійне релігійне піднесення на Україні в роках війни, коли на очищених від большевиків теренах буквально в кожному селі зубожіле населення власними силами відбудовувало знищені комуністами храми. Про теперішню ситуацію в Україні нехай посвідчить сама совєтська преса, яка день-у-день алярмує, занепокоєна зростанням релігійних настроїв серед українського народу.

Беремо, для прикладу, число київської газети „Молодь України" з 15 грудня м. р. Мова в ній не про старих людей, які „скоро вимруть", а таки про молодь, зокрема комсомольську, „передову молодь — надію і опертя комуністичного режиму".

В статті „Про один антирелігійний вечір", вміщеній у цій газеті, автор її нарікає: „В нашому, кажуть, часто демонструються кінофільми, читаються лекції. А от антирелігійної роботи ведеться зовсім мало, хоч багато хто з молодих людей нашого села відвідують церкву, додержуються релігійних обрядів, вінчаються, хрестять дітей. Просимо допомогти нам боротися з цими шкідливими пережитками . . ."

У державі, яка 40 років з усією жорстокістю поборює релігію, тавруючи й переслідуючи вірних, преса ще й досі просить допомоги у центральних організацій в подоланні „шкідливих пережитків". Бо не тільки старі люди, які скоро вимруть, і не один-два з усього села, а „багато хто з молодих людей", до того ж комсомольців, думають і прагнуть інакше, як того хоче держава, чужа їм, влада.

Далі в цій же газеті читаємо у дописі-доносі сільського активіста: „Недавно в нашій церкви (с. Свининки, Остерського району на Чернігівщині) вінчався молодий хлопець В. Карась із своєю нареченою . . . Трапляється у нас, що під час релігійних свят колгоспники не виходять на роботу, і тоді все в колгоспі завмирає . . ."

А це що? Це вже не тільки ті, що скоро вимруть, і не тільки ті, які цілою починають життя, але всією громадою не слухають людей совєтських пропагандистів, роблять всупереч їхнім закликам — так, як наказує робити їм їхня совість.

З інших дописів у газеті „Молодь України" видно, що храми по українських селах у релігійні свята повні людей, що старі й малі міцно тримаються віри своїх дідів-прадідів і що „в 1955 році в багатьох церквах, в тому числі і в свининській, правили молебні під час яких віруючі благали Бога послати дощу. А минулого року, коли літо було дощове, молилися, щоб дощ перестав падати . . ."

За злою іронією, з якою пише цей кореспондент газети, криється — неспокій, непевність, розгубленість. Бо комунізм, яким Москва поборює релігію на Україні, втрачає вже чимало зубів. І навряд чи запалюють українську молодь отакого роду заклики совєтської преси: „Чим скоріше всі віруючі позбудуться релігійних забобонів, тим успішніше ми просуватимемось вперед, до комунізму". Навряд чи й самі ті, що такі заклики виписують, вірять у них.

М. А. Малітор, побувавши в „країні примар", прийшов до висновку, що Україна населена людьми з малою або й ніякою вірою в Бога. Він прикро помилився. І цю його помилку спростовує сама совєтська преса, яка, при всій своїй брехливості, не може приховувати того, що їй болюче дошкуляє. Очевидно, таки десятьох днів замало, щоб пізнати чужий і далекий світ, навіть при „повній свободі руху".

В. С-ко

ФЕРМЕНТ СЕРЕД ПОЛЬСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ

Фермент, який зродився серед польської еміграції від часу вибуху в Польщі 28-го червня минулого року демонстрацій у Познані і ще більше — від 21 жовтня мин. року, коли Владислава Гомулку вибрано першим секретарем польської комуністичної партії, цей фермент не тільки не припиняєся, але далі змагається, викликаючи щораз нові тертя і дезорієнтуючи масу поляків по цьому боці залізної заслони. На сторінках української преси була вже з'ясовувана польська „відлига" і її вплив на польську еміграцію у напрямку „зміновіховства", — течії, цілком подібної до тієї, яка відома українцям з періоду українського еміграційного і галицького „радянофільства" в роках „українізації" в УССР.

Цілком ясно і природно, що поляки на Заході близько цікавляться подіями в Польщі. Вони стежать з надзвичайним напруженням за ходом боротьби між „націоналінім" крилом комуністичної партії, що його репрезентує Владислав Гомулка, та „російським" крилом, відомим під назвою „натолінського", від місцевости Натолін, де міститься централя польських „сталіністів". Очевидно, що симпатії поляків — по стороні Гомулки. Проте, не всі вони однозгідні щодо дальшої активної постави поляків у вільному світі до подій в Польщі і до самого Гомулки та його руху. Одні приймають аргументи Гомулки, що їх він цілком недвозначно формулював під час недавньої комедії виборів у Польщі. Мовляв — в даних обставинах Польща не має вибору між демократією і комунізмом, а тільки між комуністами типу Гомулки і комуністами типу совєтського-„польського" маршала Рокоссовського, чи якогось ще гіршого „польського Кадара". В такій ситуації маса польських виборців, в страху перед появою совєтських танків на вулицях Варшави за прикладом зруйнованого Будапешту, голосувала за комуністичний список, що його запропонував їм Гомулка, і в ім'я реалізму зреклися примісности — посвекслювати з того списка найчільніших комуністичних ватажків, або просто сидіти вдома і не показуватись у виборчих домівках. Одні поляки у вільному світі вказують на таку поведінку своїх земляків у Польщі, як на доказ реально-політичної мудрости і гідний приклад для наслідування також закордонними поляками. Практично це мало б означати таку поведінку, яка ні в чому не шкодила б режимові Гомулки, не спричиняла б йому труднощів збоку Москви і не наражала б на упадок, бо тоді — мовляв — буде красві і народові ще гірше.

Такому політичному становищу на нинішній день протиставиться друге крило польської еміграції, яке, так би мовити, ставить вище принцип антикомунізму і боротьби проти Совєтського Союзу, без уваги на всі в даному моменті може й логічні аргументи актуального політичного опортунізму. Цей другий табір поляків у вільному світі признає, що Гомулка дійсно виявив більше політичної відваги, як інші його співпартійці, які пішли цілком на службу Москви. Не зважаючи на те, велика частина, чи, мабуть, таки більшість польської еміграції стоїть на становищі боротьби проти комуністичного режиму в Польщі і проти Москви без уваги на практичні наслідки цієї боротьби на польському крайовому терені і на відтинку Варшава — Москва і без уваги на особу та курс Гомулки.

Речником тієї першої, так би мовити, опортуністичної, політики поляків уважають на польсько-американському терені відомого журналіста ред. Клявдіюша Грабика, а репрезентантом протилежної опінії — польський щоденник у Ню Йорку, „Нови Свят". В останньому часі прийшло до різкої і дуже характеристичної публічної полеміки між названим діячем і тим часописом, в Редакції якого ще недавно працював д-р Грабик. Цей останній розіслав масово за своїм підписом „Одвертого листа до польських журналістів і польської публічної опінії на еміграції", закидаючи членам видавництва „Нового Святу", що вони свідомо не опрілодили висліду нарад членів Синдикату польських журналістів в Америці де рішено підтримувати збірні поїздки поляків з Америки до Польщі, схвалено й індивідуальні подорожі туди, окрім тільки подорожей активних еміграційних політичних діячів, та апробовано друкування за гонорари в крайових видавництвах творів письменників і журналістів з еміграції. Ред. Грабик закинув при цьому одверто деяким редакторам „Нового Святу", що вони формують свої відношення до проблеми еміграція - край по лінії політики організації „Вільна Европа", яку утримують американські кола. Названий польський журналіст виступив проти того, щоб польські журналісти в Америці стали „повільним знаряддям чужих чинників", недвозначно вказуючи на „Нови Свят", як на ніби трибуну, що не керується критеріями виключно польських національних інтересів. Цей „Одвертий лист", надрукований в „Дзєннику для Вшистких" в Боффало, стрінувся на сторінках „Нового Святу" з відповіддю Владислава Захарясєвіча, що її тон і зміст характеризує вже самий заголовок: „Пан Грабик брешє". Автор цієї статті став в рішучій обороні „Вільної Европи" та її польських співробітників, як патріотів, що їх не можна посуджувати в служінні „чужим і ворожим інтересам".

Для української громадянства ці відносини й ця остання дискусія цікаві з уваги на українські паралелі з минулого та, подекуди, й сучасного. Українське „радянофільство" не вернеться вже тому, що воно нам задорого коштувало. Українці безповоротно втратили віру в можливість існування на довший час, а не то на постійне, будь-якої „відлиги" в комуністичному режимі. Гомулківський режим не буде довший і тривкіший за епоху Шумського — Максимовича — Скрипника — Волобуєва, а „контакти" польської еміграції з краєм закінчаться трагічно для одних і других, як кінчились всі подібні спроби з іншими еміграціями, включно з українською, у 20-их роках. І на сторінках деяких українських еміграційних часописів піднімались недавно гострі закиди проти співпраці українських журналістів і науковців з Американським Комітетом, з тією різницею, що із згаданої польської пресової полеміки виходить, наче б співпраця поляків з „Вільною Европою" ішла по радикально - революційній лінії, а українським співробітникам з установами Американського Комітету закидалось щось ніби угодівство. Слава Богу, і ті первісні переакцентовані закиди у нас переводяться і українські емігранти зрозуміли, що різниці в поглядах на тактику і шляхи визвольної боротьби не порушують ні в чому спільного всім національно - визвольного світогляду і змагання до спільної цілі.

З НАШИХ БУДНІВ

ПРО ДЕЯКІ КУЛЬТУРНІ РОЗВАГИ

Переживаємо найбурхливій, можна сказати, період громадської активності в році — карнавал. Балі, забави, вечірниці, маскаради... Життя кипить!

На славу деяких наших товариств треба сказати, що в них на гульках справа не обмежується, що вони крім танців і забави, не забувають за культурну розвагу для членства. Дають, так він гасу, так звану „програму".

Правда, в давніших роках, ці програми були обильніші: виступали солісти, тріо, квартети, давали якісь - там скечі та інші лицедійства. Тепер, звичайно, діло зводиться до виступу письменника - гумориста.

Ще за два місяці перед балем чи забави, в газетах широко рекламується цей виступ. Мовляв — увага! — маємо для вас прекрасну несподіванку, наш славний, знаменитий, незрівняний і т. п. письменник - гуморист виступить у своєму репертуарі.

В день балю, вечірниць, забави і т. д., в назначену на афішах годину, наш славний, незрівняний і т. д. являється зі своїм репертуаром під пахою, що його впродовж тижня вивчав, зубрив, виковував „на бляшку".

Його, розуміється, зустрічають на дверях пани-комітетові з відповідним ентузіязмом:

— О, то ви прийшли? . . А ми думали, що не прийдете.

— Ну, та ж я запрошений до вас. І на афішах надрукований . . .

— Так, так, це в порядку, але, бачите, наші гості і без програми так знаменито бавляться, що, властиво, немає сенсу перешкоджати їм . . . Ви, будь ласка, почекайте з вашим виступом так з годину, потім ми перервемо танці і з парадою представимо вас публіці. Добре? . . Тільки, розумієте, по-змозі скорогріть, бо шкода часу,

Рад-не-рад — гуморист іде до бари, там дістає „скача" з содою і терпеливо жде на свою черчу . . . Сам бачить, що він тут так потрібний, як п'яте колесо при „каделяку", що „боротьба" з алкоголем поступає таким темпом, що через годину гасу майже кожний на залі буде „загублена людина" —

За годину, чи пізніше, приходить пан комітетовий, розпромінений, радійний, цілує гумориста в голо, обіймає за шию:

— О, то ви ще тут стирчите? . . Дуже файно. Почекайте ще так з пів годинки, олрайт? Хай публіка розбавиться, набере „райцу". А потім — ми вас пустимо на неї, олрайт? . . Тільки ви вже, будь ласка, не читайте жадної вашої сурідди, скажіть кілька дювовків і буде досить.

. . . Десь, коло півночі, появляється на естраді нещасний, розгублений гуморист. Йому на привітання несеться з залі одгайдуший рев, десятки рук з чарками простягаються до нього. А він судорожно вхопився обома руками „майка" - мікрофона, свого єдиного вірного друга в цьому розгардіяші, і разом з ним пробує перекричати співи при буфеті, сміхи - хіхи при столах, брязкіт шкла, веселе бенкетування . . .

Смійся, гумористе, дістанеш за те десятку! Ікер

Д-р Ярослав Коропей

ХВОРОБА АЛКОГОЛІЗМУ

(3)

Деякі науковці твердять, що алкоголіками стають люди, які терплять від неврози чи психози, епілепсії, або людино умово недорозвинені. Інші осуджують прийнятий суспільством звичай обильного вживання алкоголю, як чинник, що продукує велике число алкоголіків. Взагалі, коли взяти до уваги риси характеру алкоголіка, то доводиться ствердити, що це звичайно люди полохливі й соромливі, часто п'ють тільки тому, щоб додати собі відваги. При цьому вони надзвичайно чутливі і навіть перечулені. Десь там у них глибоко нуртує переконання, що вони — пасинки долі, а люди вважають їх вічними невдахами.

Цікаві досліди щодо впливу алкоголю на тварин перевів Массерман. Він вправлював певне число котів, на потиском електричного гудзика, відчиняти скриньки з поживою. Він давав алкоголь у зовсім іншому місці, і коти виявили настільки розуму, що люди дійти до такого рішення не змогли: коти не ходили в те місце. Лише коли коти досить знайомились із скриньками, пізніше дістали туди доступ. Пізніше умістив він згаданий електричний вимикач у зовсім іншому місці, і коти виявили настільки розуму, що алкоголь і так дістатися до скриньок. Як дальший крок у своїх дослідах, він при помочі гумової рурки, вмонтованої в котячий шлунок, почав напувати котів алкоголем. По якомусь часі виявилося, що ті самі коти стали більше обмеженими, не в стані були більше відкривати скриньки. Цю більшу, у їхній вдачі зайшли глибокі зміни: вони втратили певність себе, стали боязкими, тікали навіть від мишей. Другим дослідом із тими котами він довів, що нервові захворювання сприяють розвиткові алкоголізму. Вище згадані скриньки з електричним проводами він улаштував у такий спосіб, що, коли кіт натискав електричний вимикач, струм проходив крізь кота, вводячи його в електричний шок. Після кількох таких шоків коти ставали роздратованими, похнюпленими, переляканими, неспокійними, одним словом, приходили в нервовий розлад. І коли раніше перед шоками тих котів ніяк не можна було спонукати до пиття алкоголю, то після шоків вони напрочуд легко навчилися його пити. З часом, коли до вибору поставлено їм в одному посуді молоко, а в другому алкоголь, майже всі вони вибирали алкоголь.

До мене іноді звертаються з питанням, чи може вагітна жінка пити. Алкоголь проходить крізь пляценту (послід) і з організму вагітної жінки доходить до організму зародка. Іншими словами, що вагітна жінка п'яна, той і зародок п'яніє. Дехто обстоює гадку, що алкоголізм батьків спричиняє передачні пологи, мертвий пород, сліпоту немовляти чи його умові недорозвинення. Тяжко ствердити ці згодні факти. Алкоголік відіграє тут тільки посередню ролю. Вагітні жінки-алкоголички занедбують своє харчування, внаслідок чого й зародок голодує, а потім родиться мертвим чи недорозвиненим. Годі задержуватися довше над питанням, що впливає згубно на ще не народженого немовля. Вважаємо, що алкоголізм батьків, кожному ясно, як впливає на безперервно насилюване алкоголем, на формування духової структури. Скажемо тільки, що величезне число злочинців, доконаних молоддю, припадає саме на родини, розбиті алкоголем.

Протягом довгих віків ведеться боротьба проти алкоголізму. І хоч способи цієї боротьби змінюються, інтенсивність її не меншає. Ще донедавна суспільство намагалося викидати алкоголіків з своїх рядів, насміхалося з них, уважало їх за безхарактерних, тавруючи їх як злочинців і застосовуючи до них різного роду кару. Щойно 1778 року молодий англійський лікар, Тома Троттер виявив, що алкоголізм — це не безхарактерність, а хвороба, яку треба лікувати. Але ця концепція почала приймаєтися лише від початку сорокових років цього сторіччя. На жаль, ще й досі широкі маси населення дивляться на алкоголіків з насмішками й погордою. Вагатьом тяжко зрозуміти, що алкоголік — це людина хвора і заслуговує на таке саме трактування, як, наприклад, діябетик чи епілептик. З другого, однаке, боку треба признати, що чимраз більше людей починають усвідомлювати собі, що алкоголізм — це хвороба, яка є пекучою проблемою народного здоров'я.

1940 року при Єйльському університеті в ЗДА створено Центр для Студій Алкоголізму, де вивчають проблему алкоголізму в соціяльному, медичному, фізіологічному і психологічному аспектах. Кожного року тут відбувається чотиритижневий курс, присвячений справам алкоголізму, який переходить студенти з усіх частин світу. В ЗДА створено також Державну Комісію, яка займається алкоголізмом, маючи 50 філій, розкинених по цілій країні. Завдання цих філій — охоронити населення від катастрофальних наслідків алкоголізму та лікувати хронічних алкоголіків. Намагаючись розв'язати проблему алкоголізму, суспільство мобілізує різні професійні організації чи групи. Лікарі, духовники, соціологи, психологи, правники, вчителі працюють пліч-о-пліч, шукаючи розв'язки.

1935 року два вилікувані алкоголіки в Акроні, Огайо, заснували організацію, яку назвали „Анонімні Алкоголіки" (Alcoholics Anonymous). Ця організація нараховує вже коло 160 тисяч членів, розкинених по всьому світі. Члени цієї організації, самі колишні алкоголіки, яким пощастило вилікуватися, із самовідреченням присвячують свій час, а то й матеріяльні засоби, намагаючись допомогти алкоголікам реабілітуватися. Щораз більше лікарів та лікарень співпрацює з цією організацією. Статистичні дані виявляють 22 відсотки успіху в лікуванні алкоголізму. Але кажуть, що від 55 до 75 відсотків людей, які звертаються за поміччю до організації „Анонімні Алкоголіки", виліковуються. Тяжко прийняти це твердження за абсолютну правду, хоча б з тієї простої причини, що ця організація не веде ніяких записів, а сама її назва вказує на те, що кожний, хто до неї звернеться, остається анонімним. Все ж таки признається факт, що вона успішно виконує надзвичайно важливу працю. Вважають, що таємниця тих успіхів лежить у релігійних основах, на яких вона побудована. Цей релігійний принцип чітко виявлений у словах молитви, якою члени організації закінчують кожні свої сходини: „Господи! Просвіти мене, щоб я був спроможний сприйняти речі, які не в стані змінити, додай мені відваги направити те, що в моїй силі, і наділи мене мудрістю розрізнити можливе від неможливого". Молитвою людина заглушує в собі низькі інстинкти, починає духово рости і стає спроможною жити в гармонії з законами людськими і Божими.

(Кінець)

Іван Розгін

Українсько-Американська Культурна Фундація в Дітройті

Уже два роки, як в Дітройті при Вейн Університеті заінкорпорувалася і діє „Українсько-Американська Культурна Фундація". Завдання фундації забезпечувати розвиток української науки в системі навчання у Вейн Університеті. Покищо Фундація створила і правно оформила „Катедру української мови і культури", на майбутнє існує можливість створити також Український науково-дослідний центр для вивчення українознавчих і східньо-европейських проблем.

Тепер відбуваються вписи на черговий семестр курсів української мови (читає д-р Цап) і української культури (читає д-р В. Рудий).

Важливо відмітити, що обидва курси вважаються кредитними, тобто повноправними університетськими курсами, нарівні з іншими слов'янськими мовами.

Не всі собі уявляють, яке значення мають для української справи взагалі, і для визвольних змагань українського народу здобуті наслідки праці невеличкого гуртка професорів американців українського роду, що своїм настирливим домаганнями і гідною поставою в університеті допомоглися признання українознавчих дисциплін як повноправних університетських курсів. Справді належить їм не лише активна підтримка, а й всіляка пошана і подяка за їх віддану працю. До таких належать: д-р С. Мамчур, д-р А. Мозола, д-р Г. Тренд, д-р В. Рудий, а також п. С. Луцький, п. І. Іванчук, п. Микола Шустакевич і Ольга Шустер, п. В. Довгань, А. Дудинська і низка новоприбулих українців. Коло цієї важливої справи насправді об'єдналися всі, хто лише відчуває значення українознавства в Вейн університеті. Можна також назвати кількох таких ентузіястів з числа навоприбулих українців, як наприклад: д-р Д. Квятковський, д-р М. Дужий, п. О. Захарчук, проф. Р. Біланюк, інж. А. Мілянич, д-р П. Джуль, інж. Ів. Панчак й інші.

Фундація створена згідно з американськими вимогами і традиціями, і зачартерована у відповідних стейтових установах. Відбуває реґулярні свої зібрання в університеті, на яких обмірковують і ухвалюють усі біжучі програмові і організаційні та фінансові справи.

Уже другий рік, як українці посіли відповідне місце у Вейн університеті. У всіх проспектах, навчальних плянах і католоґах, під гаслом „Україніка" стоїть повний опис курсів українознавства, що входять до навчального пляну в університеті. Цього року українська мова під числом 120, а Огляд української культури під числом 451.

Одначе, треба признати, що поряд з досягненнями в ділянках правного оформлення, навчально-програмового усталення курсів українознавства у Вейн університеті, що їх здобула Українсько-Американська Фундація в Дітройті — вона мала і має тепер великі труднощі з фондами. Минулого року більш-менш задовільно стояла справа, а цього року Фундація мусить внести до каси університету 4,000 долярів щоб забезпечити нормальну працю катедри на протязі року. Управа, Рада Директорів і Дорадників сподівається, що громадянство уже зрозуміло значення започаткованого діла і в такій же мірі, як в минулому році підтримає матеріяльно Фундацію.

В минулому році для утримання, зглядно для організації Катедри — Фундація зібрала чи то як членські внески від своїх членів, чи то як добровільні пожертви від різних осіб такі вкладки:

УКК Метрополітанської округи Дітройт і Федерація Американських Українців стейту Мишиґен внесли 650,000 долярів.

По 100 долярів внесли: Український Народний Союз, Т-во Рідна Школа, Український Золотий Хрест, Відділ 14 і п. Андрій Цісарук, УКК Відділ в Гемтремку, за підписним списком вніс 83.25 долярів, і Союз Українок, Відділ 26, — 75.50 долярів. По 50 долярів: — пп. Роман Дацько, Василь Довгань, Об'єднання Українських Медичних Лікарів, Відділ в Дітройті, УКК Відділ в Дітройті. 30 долярів вніс Український Народний Союз — Відділ 175. По 25 долярів: — пп. д-р Джуль, д-р Л. Обушкевич, д-р М. Гринко, д-р П. Біланюк, О. Добрись, О. Овен, О. Гурський, УКК Відділ в Гемтремку, Клюб українських професіоналістів (Україніен Градженте), Український Народний Союз, Відділ 292, Український Золотий Хрест, Відділ 34, і Союз Українок; Відділи 5 і 37. 19.25 долярів вніс Студентський Клюб при Вейн університеті, по 15 долярів: — Товариство Українських Інженерів, Відділ в Дітройті, і Союз Українок, Відділ 31, Крім того товариство „Просвіта" 12 дол. По 10 долярів: — д-р Н. Гнатчук, М. Гаралій-Фелер, В. Кокорудз, Т. Трандовський, С. Вілий, М. Мілер, В. Черненко, І. Кузич, К. Бень, Т. Березюк, Б. Петріна, д-р В. Прокопович, д-р Я. Писарів, д-р В. Вазалій, Український Робітничий Союз — Відділ 112, Об'єднання американських воєнних ветеранів і Братство колишніх вояків ІУДУНА Відділ в Дітройті. По 5 долярів внесли: — пп. І. Іванчук, М. Дужий, В. Довгань, П. Рогатинський, О. Шустер, М. Шустакевич, О. Захарків, А. Кусій-Дудинська, І. Драгінда, С. Мамчур, А. Мозола, В. Рудий, С. Луцький, Г. Тренд, А. Мілянич, о. Кулик, д-р Д. Квятковський, О. Біланюк, Ів. Розгін, О. Славинський, П. Мельникович, Б. Сторожук, М. Білоскурський, д-р С. Парфанович, М. Дісік, Т. Довгань, Д. Шалапай, М. Горен, Е. Семеген, А. Микитик, о. М. Тимчук, С. Федак, А. Животко, П. Молдавиць, Український Народний Союз, Відділ 90, ОДВУ Відділ 24, М. Заблоцький, О. Лободовський, Л. Футала, М. Крижанівський, Ів. Панчак, З. Тарнавський, А. Ромах, Г. Годів, А. Слюсарчук, М. Слюсарчук, К. Сеник.

Управа і Рада директорів і дорадників Культурної Фундації цією дорогою висловлює подяку всім членам і жертводавцям і закликає внести посильний даток і в цьому році.

● На Гаїті, вперше в історії цього острова, жінка кандидує до місцевого Сенату. Кандидатка, адвокатка Мадлем Бучро, відбула виборче віче, на якому було коло 500 місцевих селянок. В самостійній республіці Гаїті, що має простір 10,000 кв. миль і коло 3 мільйони населення, жінки понад 30 років можуть займати всі публічні становища, але право голосування мають тільки у виборах до самоуправних установ.

Економісти передбачають збільшення продукції в цьому році

Вашингтон. — Група п'ятьох урядових і приватних економістів одноголосно передбачає, що продукція і в цьому 1957 році буде збільшуватися в порівнянні з минулим 1956-им роком. Думки цих економічних фахівців зібрані в таких двох пунктах: 1. Ціни в цьому році знову будуть збільшуватися. 2. Не буде в цьому році якогось скоку вгору в продукції, а в другій половині цього року деякі промислові сектори виказуватимуть деяку затримку. Та ні один із цих економістів не передбачає поважнішого зменшення в продукції, яка в цьому році має в загальному збільшитися на три до трьох і пів відсотка в порівнянні з 1956-им роком. Президент Айзенгавер в своєму бюджетовому проєкті і економічному звіті передбачав зріст продукції і відповідно до цього проєктував висоту податкових впливів. Якщо продукція збільшиться тільки на два відсотки, то передбачення Айзенгавера будуть здійснені, і державна скарбниця дістане більшу суму з заплачених податків.

● В домі Вінсента Карти в Глендорі, Каліфорнія, впродовж 22-ох днів „м'явчав" кіт, замурований в стіні під час будови цього дому. Будівельна фірма, шукаючи кота, понищила стіни. Тепер виявилося, що „м'явчання" виходило від водометра, і родина Карти, яка хотіла була вже змінити мешкання, спокійно живе в своїм домі.

● Арабський принц Машура перейде медичний огляд в морському шпиталі „Волтер Рід" де буде присутній також особистий лікар Айзенгавера генерал-майор Говард МекСнайдер. Принц має частинно спаралізовану праву руку і праву ногу. Він є 18-им з черги сином короля Савда з усіх 21 його синів.

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ"

ЗМІНА АДРЕСИ!
Ще раз пригадуємо нашим передплатникам, що зміна їхнє місце свого побуту, повідомлячи з повідомленням про зміну адреси обов'язково присилали поштовими марками 10ц за виготовлення нової адресової клішi, в члени УНСоюзу це й число свого Відділу.
Адміністрація „Свобода"

Короткі Вістки

● 5,000 робітників англійських фабрик Форда вийшли на страйк, протестуючи проти звільнення з праці п'ятьох робітничих делегатів, які без попереднього дозволу адміністрації пішли на збори професійної спілки. Страйк загрожує перекинутись на фабрику автомобілів Бриґґса.

● Міжнародну конвенцію в справі національности замiжних жінок прийнято минулого вівтірка в Об'єднаних Націях 48 голосами проти 2-х (Єгипет і Сирія), при 23-х азійських і американських державах, що „стримались". За тією конвенцією жінка має право сама визначати свою національність, незалежно від того, якої національности був чи є її чоловік. Ця постанова спирається на принципах Декларації Людських Прав. Конвенція війде в силу через три місяці після того, якщо найменше шість держав її ратифікують.

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в „Свободі"